

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm IV. Cùm pridem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Corollarium. Si Titius mihi centum aureos promissit, vt Romam eam; iure ciuili non compellitur ad numerandam pecuniam; sed etsi numerauerit, per poenitentiam recedere potest, ac pecuniam repetere, antequam ego conditionem impleui, seu iter arripui; dummodò resarciat, si meà interfit pactum impletum non esse, l. si pecuniam, 5. ff. de cond. dict. causa data, &c. Sed secundum ius canonicum, & forum conscientiae ita paciscens cogitur stare promissis; quamdiu altera pars parata est implere conditionem, seu promissum suum, vt bene docet hic Felinus declarat. septima, Couar. in c. quamuis pactum, p. 2. §. 4. n. 14. & dixi in cit. tr. 4. c. 3. n. 3.

CAPITVLVM II.

Quotiens.

PARAPHRASIS.

Conuentiones, seu pacta, quae in Ecclesiis v.g. fiunt, Pontifex consensu suo postea praestito confirmare, & ratificare potest.

SUMMARIUM.

Conuentio aliquo modo valida, saltem iure natura, per consensum Superioris postea adhibitum validatur, & confirmatur.

Disputant hic Doctores, vtrum consensus postea adhibitus actum ratificare aut confirmare possit. Bene respondent hic Imola, Innoc. in c. cum consuetudinis, de consuet. Bartol. in l. obseruare, n. 7. ff. de offic. Proconsulis. Vel actus secundum substantiam omnimodè, etiam spectato naturali iure, irritus est; & subsequente consensu non confirmatur, aut ratificatur: quia quod non est, id confirmari non potest; neque firmatur tractu temporis, quod ab initio de iure non subsistit, reg. 18. in 6. Vel aliquo modo validus est, saltem spectato naturali iure, tum consensu postea adhibito confirmatur. Sic enim alienatio rerum facta à Praelato, per consensum Capituli postea praestitum ratificatur, c. 3. de his quae fiunt à Praelatis, &c.

Item alienatio facta à Rectore Ecclesiae inferioris, confirmatur per consensum Superioris, (videl. Episcopi, aut Papae) postea adhibitum, arg. huius c. Vide quae dixi in c. prudentiam, 20. §. Sed vt haec, not. 2. de offic. delegati.

Sed obijcitur l. obligari, 9. §. Tutor. ff. de auctorit. tutorum, vbi dicitur, contractum pupilli non confirmari, si tutor auctoritatem postea praebet. Respondeo cum Gl. margin. in cit. c. 3. Innoc. in cit. c. cum consuetudinis; Auctoritatem plus aliquid esse, quam nudum consensum. Nam qui auctoritatem praestat, is principalis esse debet, vt absque eo actus valere non possit pro tempore, quo gestus est; licet valere possit pro tempore, quo auctoritas interuenit, vti Abb. hic annotauit.

CAPITVLVM III.

Qualiter.

Quae promissa sunt, opere adimpleri debent. Vide quae dicta sunt in cap. 1. hoc titulo.

CAPITVLVM IV.

Cum pridem.

PARAPHRASIS.

Inter Monachos de Acra, & Publium Clericum fratremque eius germanum controversia erat super Ecclesia quadam, & Cappella, quibus Publius, eiusque frater se à Monachis deiectos dicebant. Postea autem inter se priuata auctoritate transegerunt, vt Publius ac frater eius lite cederent; Monachi autem eisdem tres marchas argenti soluerent in compensationem expensarum. Eam postea compositionem seu transactionem Apostolica auctoritate confirmari volebant: Sed Alexander III. admittere noluit, eò quod illicitae seu simoniacae pactonis speciem contineret: Quamobrem alium partibus compositionis modum proposuit, vt videl. Publius pro se, & fratre suo liti renuntiaret, ideòque

que instrumenta authentica traderet, quæ super illa causa habebat; ipsis autem Monachi de alio beneficio prouiderent. Cùm autem Monachi compositioni huic non acquiescerent, mandauit Papa, vt nisi beneficium dictis fratribus assignent, ipsi ad Ecclesiam, & Capellam restituantur, si Iudicibus super hac causa delegatis constiterit, eos absque ordine iudiciario deiectos fuisse. Idque non obstantibus literis confirmationis, quas Monachi à Papa impetrauerant.

SUMMARIUM.

1. Illicita & simoniaca est transactio, si propria auctoritate vna pars lite, & iure beneficiario cedat, altera verò temporale quippiam offerat.
2. Resignans ius suum v. g. beneficiarium, cogendus est tradere instrumenta.
3. Papa licet possit litigantes super beneficio per plenitudinem suæ potestatis cogere ad renunciandum & componendum, non tamen facile solet, nisi grauis causa urgeat.
4. Renuncians beneficio in manibus Superioris per transactionem, vt pars altera quippiam præstet, hac conditione non impletà beneficium repetere potest, & quidem propria etiam auctoritate, si resignatio facta sit in manibus Papæ.

NOTANDVM I. Illicita, & simoniaca censetur transactio, si propria auctoritate fiat, vt vna pars lite, & iure beneficiario cedat, altera verò temporale quippiam offerat, v. g. expensas factas restituat. Idque diligenter annotandum esse, monet Imola hic n. 2. quia sæpe tales illicitæ pactiones inlittuntur, quæ de iure non valent, sed damnatæ sunt, c. vlt. hoc tit. c. constitutus, 4. de transact. c. quæ situm, 6. de rerum permut. Sed interueniente Superioris auctoritate nihil prohibet talem transactionem inter partes institui, vt vna earum lite, & iure, si quod habet in beneficio, abscedat, altera ipsi expensas factas refundat, aut pensionem annuam soluat, vt

do cui lib. 4. tr. 10. c. vlt. n. 51. 58. & 59. & videri hic potest Innoc.

NOTANDVM II. Qui renuntiauit iuri suo, v. g. beneficiario, cogendus est tradere instrumenta; cùm ipsi prodesse amplius non possint. Ita etiam sumitur ex l. vlt. C. ad exhibendum, vbi generatim dicitur; quòd is, cui satisfactum est, cogi possit ad exhibenda ac reddenda instrumenta, quæ ad eam causam pertinent, quippe cùm ex ijs nihil iam petere possit. Ita Gl. hic ver. resignauit.

NOTANDVM III. Quamuis Sum. Pontifex litigantes super beneficio per plenitudinem potestatis suæ cogere possit ad renunciandum, & componendum, tamen id non facile solet; nisi causa valde intricata sit, vel diu litigatum, vel alia necessitatis causa urgeat: Imò tali casu etiam Iudex inferior compositionem imperare poterit, vt dixi in rubr. de treuga, & videri hic potest Abb. n. 6.

NOTANDVM IV. Si quis renuntiauit beneficio in manibus Superioris per viam transactionis, vt pars altera quippiam præstet, non impletà istà conditione, beneficium suum repetere potest; Imò verò propria auctoritate reassumere, saltem si resignatio facta fuit in manibus Papæ, sicuti in simili de permutatione beneficiorum dixi lib. 4. tr. 2. c. 17. n. 7. §. Hinc etiam, & videri potest Imola hic n. 7. Abb. n. 11. Gl. ver. restitui faciatis.

CAPITVLVM V.

Accepimus.

PARAPHRASIS.

Sacris canonibus inimica, atque irrita est pactio, si quis ita in Ecclesia instituat, vt post mortem eius certum successorem v. g. cognatum suum habeat.

SUMMARIUM.

Non valet pactum de succedendo in ecclesiasticis beneficiis; vnde etiam promissiones de beneficio nondum vacante prohibita sunt.

Cccc

sunt.